

ubi quod dolus præsumitur ex enormissima læsione: Sarmiento lib. 8. *f. f. de restitut.* in *leg. quoties, ff. de legatis secundo*, ex *num. 8.* ubi quid si læsio contingat in una ex pluribus rebus venditis, de quo *infra 2. p. 11.* Pichardum in *§. actiois, Institut. de actionibus, quest. 16. num. finali*, ubi etiam quod non attenditur interesse affectionis. De justificatione autem pretij venditionis videas omnino Bonacinam *de contractibus, disputat. 3. quest. 2. p. 1. et 4.* Hermosillam in *l. 8. tit. 1. part. 5. gloss. 2. et 3. post Malfatdum de probationibus, conclusio 649.* Valacum *consultatione 43.* & alios ab eo relatos, de quo etiam *infra num. 26.* iterum Morla *titul. 3. num. 10. in fine*, ubi de Ecclesia coram quo Iudice agat in hoc casu, Molinam *de iustitia, tom. 2. disputatione 349.* & *duabus sequentibus*, ubi etiam de Gabella in hoc casu agit, Castillo *lib. 2. controversiarum, cap. 8. et lib. 4. cap. 5. et num. 38.* ubi an geminatio, & repetitio verborum faciat cessare dictum remedium: & alia, & ferè infinitos referentem Hermosillam in *leg. 56. tit. 5. part. 5. gloss. 4.* & sequentibus, ubi optime totam materiam complectitur, cum suis ampliacionibus, limitationibus, & declarationibus, ita ut alium allegare superfluum videatur: eum videas pro omnibus declarationibus, & limitationibus, quas hoc numero comprehendit Gomezius, & vide etiam Barbofam in *colleclanea ad cap. cum dilecti. de emptione, & venditione, & Amayam in leg. 3. Codic. de iure ffici ex numero 39.* ubi de origine hujus remedij, Nogueurol *allegacione 18.* ex *num. 62.* ubi quando sufficit læsio minor dimidia? & *num. 66.* ubi de præscriptione minor remedij, & *num. 67.* & sequentibus, alia plura: & venditione judiciali, Parejam *de instrumentorum editioe, tit. 1. resolutione 2. §. 2. num. 72.* ubi de læsione enormissima: Scaccia *de commerciis, §. 2. quest. 7. part. 2. ampliacione 10.* omnino videndum, & *Dominum Larream decis. Granatens. 68. per totam*, ubi quod licet læsio debeat considerari tempore contractus, fallit tamen si ejus implementum, & executio differtur, Cancercium *2. part. 6. §. num. 15.*

Unum tamen non obliuiscaris, quod si dolus incidit in contractu venditionis, vel alio, ita ut contractus valeat, ut diximus *numero precedenti*, si aliqua læsio interuenit, etiam minor dimidia, nihilominus deceptus poterit agere ad supplementum residui actione ex ipso contractu; si autem dolus non interueniat, sed tantum deceptio in pretio, tunc non datur actio nisi læsio excedat dimidium justii pretij: ita Pichardus *Institut. de exceptionibus, in principio*, *num. 19.* Rodriguez *de redditis, quest. 8. num. 9. & quest. 11. num. 7.* & sequentibus, Scaccia *de commerciis, §. 1. quest. 7. part. 2. ampliacione 10.* ex *num. 8.* & *55.* & Hermosilla in *leg. 57. tit. 5. part. 5. gloss. 3. numero 2. & in leg. 56. gloss. 9. num. 17. & 18.* ubi videas, & Nogueurol *allegacione 18. numero 82.* & *num. 65.* ubi de venditione facta per procuratorem; quod in ea sufficiat minor læsio; de quo bene Hermosilla in *l. 56. gloss. 4. numero 63.* & sequentibus, post Fachinacium *libro 2. controversiarum, cap. 29.* & Farinacium *in fragmentis, verb. Decipere, numero 29.* & sequentibus, ubi etiam an liceat se decipere intra dimidiam? idem Farinacius *in consilio 30. num. 227.* ubi probat quod Jus Canonicum licet permittit læsionem intra dimidiam in foro contentioso, Castillo in *leg. 3. Tauri, in fine*, ubi

an per denuntiationem Evangelicam aliquid consequi possit læsus intra dimidiam? de quo etiam Hermosilla *supra, gloss. 9.* & Molina *diſta disputatione 350. tom. 2. Cenedus Colleclanea 158. num. 6.* Quando etiam læsio intra dimidiam succurratur, vide Hermosillam *di. gloss. 9. per totam*, ubi plures casus congerit, qui per eum videti possunt, & Morla in *emporio tit. 8. quest. 20. num. 6.* ubi de læsione in dote; & Barbofa in *leg. si mora, ff. solutio matrimonii, in lectura post præuicia, num. 59.* ubi an in venditione facta per fimum de bonis debitoris requiratur læsio ultra dimidiam? vide etiam Gratianum *regulâ 119.* ubi etiam an liceat deceptio intra dimidiam? Caldas in *leg. si curatorum, §. minoribus, numero 66.* ubi de eo qui vendit fame, vel necessitate oppressus.

Ibi: Item adde prosequendo materiam, &c. Dicitur remedium locum etiam habere in ceteris contractibus præter venditionem, docent etiam relati *supra, in his numeris*, & maxime Antonius Gabriel *lib. 3. communium opinioium, tit. de emptione, & venditione, conclusio 1. num. 19.* Fachinacius *lib. 8. controversiarum, cap. 56.* ubi de divisione sorte facta, Pinell. *1. part. cap. 1. num. 1. et 2. & de restituenda venditi.* Cevallos *qu. 536. num. 24.* Avendañum *cap. 12. præ. 2. part. num. 3.* ubi de locatione operarum, Barbofa in *colleclanea, cap. 5. de emptione, & venditione, num. 12.* & an in locatione reddituum Regal, vide *l. 14. tit. 9. lib. 9. Recopilacione*, & ibi Doctores, Molina *de iustitia, disputatione 349. num. 14.* Matienzo in *l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilacione, gloss. 8. num. 1. & sequentibus*, iterum Cevallos *quest. 72.* ubi de transacione, de qua latè D. Larrea *decisione 68. per totam*, & Cancercium *variarum 1. part. cap. 13. num. 46.* Suarez *consilio 3. numero 5. et 25. optime, & a legatione 12.* Morla in *emporio, tit. 4. quest. 2.* Avendañum *cap. 1. Præ. num. 29.* Matienzo in *Dialogo, 3. part. cap. 20. num. 10.* & plures referens Hermosilla *di. l. 56. tit. 5. part. 5. gloss. 4. num. 12.* ubi explicat, & per totam plures casus congerit Bolanus in *Curia Philis. 2. part. §. segno, numero 3.* ubi cum Stracha, Meneses, & alijs resoluit locum habere dictum remedium in allocatione, facta æstimatione dubij eventus, & periculi (de quo etiam Hermosilla in *di. leg. 56. gloss. 4. num. 59.* Rodriguez *lib. 5. questione 5. numero finali*). & in §. *aquesta*, ipse Bolanus *numero 14.* cum Santerna, & Stracha *de sponsonibus, quarta parte, versiculo*; *Quam igitur*, ait in sponsonibus locum non habere remedium, *leg. 2.* præter quàm si læsio enormissima adsit ob dolum præsumptum, & Gratianus *decis. 40. 1. parte, ex. num. 3.* Cevallos *questione 115. num. 75.* Molina *de iustitia, disputatione 59. num. 17.* item Molina *de primogeniis, libro 2. cap. 5. numero 27.* & eos & alios referens Thomas Sanchez in *summa, libro 7. cap. 6. numero 101* qui docent non habere locum dictum remedium in renuntiatione facta ab ingrediente Religione ob enormissimam læsionem, Parladorus *differentia 44.* ubi de transacione, seu æstimatione litis, & an sint species venditionis? Caldas in *leg. si curatorum, §. vel observati dolo, numero 17.* ubi quid in divisione & quid in donatione ob causam? Pinell. in *di. l. 2. parte 1. cap. 4. D. Larrea; decis. 66. num. 46.*

Ad numerum 23. ibi: Item adde quid remedi-
dum dicta legit, &c.

Remedium dicta leg. 2. locum etiam habere in rebus venditis in publica subhastatione, ut hic resoluitur, docent Duenas in *regula 187. numero 10.* Ofualdus ad *Duanelum libro 13. capite 13. m. 1. in fine*, Pinellus in *di. leg. 2. codic. de restituenda venditi. parte 2. cap. 2. ex numero 25.* Matienzo in *di. leg. 1. tit. 11. libro 5. Recopilacionis glossa 9. per totam*, Cevallos *questione 171. ex numero 171. & 536.* Cancercium *variarum 1. parte, cap. 13. num. 26.* Pichardus in *manductioibus, 2. parte, precepto 16. num. 2.* ubi etiam de adjudicatione, Cenedus in *colleclanea 158. numero 2.* & plures referens Hermosilla *ubi supra, ex. num. 13.* ubi *num. 14.* dictam resolutionem locum habere ait in rebus venditis in publica subhastatione, five voluntaria, five necessaria; Gutierrez *lib. 1. questione 161. num. 5.* & in *tractatu de gabellis, questione 147.* & alios referens novissimè D. Franciscus de Amaya in *leg. 1. de fide. & iure hasta fiscali, num. 56. & 57. & in leg. 1. Codic. de prædij decurionum, num. 13. lib. 10.* & D. Larrea *allegacione fiscali 106. num. 9.* & cum alijs Salgado in *labyrintho, 3. part. cap. 10. num. 4.* & sequentibus, ubi quod etiam creditores possunt intentare hoc remedium, si aliter ex bonis debitoris non possit eis satisfacere, de quo statim.

Creditores venditoris, qui læsus fuit ultra dimidiam, si eis vivo debitore aliter satisfacere nequeat, hoc remedium conceditur, ex doctrina Maynardi *decision. Tholosana 70. libro 3.* & Franthis *de iustitia 224. numero 4.* cum quibus transit Hermosilla *di. leg. 56. titulo 5. part. 5. glossa 4. numero 70.* & Salgado *supra.* Et an hoc remedium competat contra tertium? Barbofa in *collecl. 3. de emptione, & venditi. n. 7.* & Castillo in *leg. 3. Tauri, in fine*, & latè explicans Hermosilla in *di. leg. 56. tit. 5. part. 5. gloss. 7. num. 39.* & sequentibus, ubi ampliat, & limitat Tufchus *littera A. conclusioe 99. num. 37.*

Et an finita locatione locum habeat dictum remedium disputant latè Menchaca *usufrequentium, cap. 6.* Valacum *de iure emphyteutico, questione 28.* Brito *de locato, & conducto, in rubrica, 2. parte, §. 2. ex num. 12.* Fachinacius *libro 2. controversiarum, capite 22.* Cevallos *di. leg. 536. num. 28.* & plures referens Hermosilla in *di. leg. 56. tit. 5. glossa 4. num. 9. & 10.* ubi contra alios magis æquam, veriorum, & communiter approbatam dicit opinionem affirmativam, eum vide, & *Dominum Larream decis. Granatens. 69. num. 16.* ubi ex Brito in *di. tractatu de locato, 2. part. rubrica, §. 2. num. 25.* & alijs pluribus, ait, quod in locatione plurium annorum sufficit quod læsio contingat ex temporis tractu, licet ab initio non fuerit, vide etiam Gratianum *disceptionum forensium cap. 185.* Pichardum in *§. adeo autem, num. 45.* ubi quod in locatione Regiarum facultatum non habet locum hoc remedium; & vide etiam D. Larream *allegacione fiscali 32.* ubi de dicta locatione pro pluribus annis, & læsione in ea contingente.

Ad numerum 24. ibi Item adde, &c. Restitutioem sine fructibus fieri debere in casu *leg. 1. Codic. de restituenda venditione*, verius putat nos Gomezius in *presenti*, & ita tenent plures quos in unum congerit Cevallos *questione 536. & 763. ex num. 1.* Morla in *emporio, 1. parte, tit. 5. questione 1. num. 23.* & *tit. 9. questione 21. per totam*, Cancercium *variarum 1. parte, cap. 13. num. 48.* Barbofa in *leg. 8. §. finali, num. 43. Ant. Gomez. Variarum Resol. Tom. II.*

ubi an meliorationes computentur cum illis? Molina *de iustitia, tom. 2. disputatione 349.* Cenedus *Colleclanea 158. num. 4.* Scaccia *de commerciis, §. 1. questione 7. parte 2. ampliacione 10. numero 39.* Gutierrez *lib. 2. questione 134.* & alios plures referens Hermosilla in *l. 56. tit. 5. part. 5. gloss. 8. num. 2.* & sequentibus, ubi declarat, & octo limitationes adducit, quas per eum videre poteris, qui *num. 1.* Doctores contrariæ opinionis referet, quem omnino videas, & Barbofam in *Colleclanea, cap. cum pausam, de emptione, & venditione, num. 3. & cap. 3. num. 32.* & Britum *de locato, & conducto, rubrica 2. parte, §. 1. ex numero 37.* & Nogueurol *allegacione 18. ex numero 109.* ubi agit de enormissima læsione, Caldas in *leg. si curatorum, §. implorare, numero 13.* vide etiam Costam in *§. & quid si tantum, parte, num. 73.* & Rodriguez in *tractatu de redditibus, l. 1. questione 14. num. 62. & lib. 3. quest. 7. num. 114.* ubi an pretium reddatur cum interesse eos vide; & maxime Hermosilla, qui hanc questionem optime declarat, & resolutionem nostri Gomezij limitat, & D. Larream *allegacione fiscali, 24. num. 11.* & *decisione Granatens. 68. num. 8.* ubi quod læsione enormissima in ea intercedente fructus restituuntur etiam consumpti.

Ad numerum 25. ibi: Item adde si quis jura-

Juramentum excludere remedium ex *di. leg. 2.* ut hic docet Gomezius, probant Pinellus in *di. leg. 2. parte 3. cap. 1. num. 1.* Covarruias in *cap. quoniam pactum, 3. parte, §. 4. numero 5. & lib. 1. variarum, cap. 4. num. 1.* Gutierrez *de iuramento confirmat. 1. parte, capite 4. num. 26.* Caldas in *leg. si curatorum, verbo, Lasis, num. 2. versiculo*, Et generaliter: Cenedus in *Colleclanea 158. numero 3.* & plures referens Castillo *lib. 3. controversiarum, cap. 2. num. 35.* & cum alijs latissimè Hermosilla in *di. leg. 56. gloss. 11.* ex *num. 29.* usque ad *57.* ubi optime dictam resolutionem explicat, amplians, & limitans & ibi, *numero 31.* & sequentibus, postquam pro Regula constituerat etiam renuntiationem dicti remedij sine juramento valere, limitat, præterquam si renuntiatio esset generalis omnium remedium, quibus posset venire adversus contractum, tunc enim talis renuntiatio dictum remedium non excludit, nec si facta fuerit in eodem instrumento etiam specialis; ut contra alios docet, *num. 24. ibi. dem*, ubi etiam plures pro utraque parte referunt: vide etiam Nogueurol *allegacione 18. numer. 56.* vide etiam de enormissima læsione, de qua etiam Matienzo in *Dialogo, 3. parte, cap. 20. numero 6.* ubi quod ea existente non obstat juramentum.

Ibi: Item adde quod pretium, & valor, &c. Valor, & justum pretium dicitur, quanti res valebat tempore Contractus, ut hic resoluitur, pro Regula constituent communiter Doctores, ut apparet ex Pinello, *3. parte, capite finali, numero 15.* Antonio Gabriele *titulo de emptione & venditione, conclusioe 1. num. 47.* Gratiano *disceptionum, cap. 766. num. 40.* Tufcho *littera V. conclusioe 13. numero 1.* & *littera L. conclusioe 295.* per totam, Cevallos *questione 664. num. 1.* Gutierrez in *tractatu de gabellis, questione 147. ex num. 8.* Cancercio *variarum 2. parte, capite 1. numero 274.* & plures referens Hermosilla in *di. leg. 56. titulo 5. part. 5. glossa 5. ex numero 1.* ubi per totam glossam bene explicat, ampliat, & limitat: eum omnino videas; & Salgadum *de protecl. 3. H parti.*

part. cap. 1. num. 54. ubi de taxatione pretij mercium, & quod ab ea non admittitur appellatio ad effectum suspensivum, Brito etiam omnino videndus in tractatu de locato, 2. parte rubrica, §. 2. numero 25. ubi hoc declarat in locatione; & cum eo D. Larrea decis. Gran. 69. numero 16. Et per tot. ubi etiam probat læsionem supervenientem post contractum considerari debere in venditione, cuius executio suspenditur usque ad mortem venditoris, Ofoald. ad Donell. lib. 2. 4. cap. 16. ubi an juramentum deferatur in defectum probationis pretij; & vide etiam D. Larream allegat. fiscali 32. per totam, ubi an in locatione celebrata pro pluribus annis læsio debeat considerari ex augmento superveniente post contractum; & allegatione 23. n. 32. ubi quod in materia, quæ ex sua natura habet tractum successivum, attenditur læsio quæ causatur tempore futuro, post Matienzum leg. 1. tit. 11. lib. 5. Recop. glossa 4. num. 3. & alios.

Ad num. 26. ibi; Item adde, &c.

Etiamsi deceptus diceret, quod donabat excessum iusti pretij, quod nihilominus rectè possit gaudere dicto beneficio, ut noster Gomezius docet, probant plures Doctores citati per Cevallos, quæstione 511. quia dicta clausula nihil operatur, nisi aliunde consistat de animo, & voluntate donantis; & de scientia valoris rei, Covarruvias libro 2. variarum, cap. 4. n. 6. optimè Menochius de arbitrariis. casu 144. & casu 88. in fine, ubi de vendente rem pro minimo scienter, Farinacius in fragmentis, verbis, Exensio num. 24. ubi quod licet emptor renuntiet, non propterea videtur renunciare venditur, Fachinæus libro 2. controversiarum, cap. 19. Morla in empirio, 2. parte, tit. 9. quæst. 20. per totam, ubi duos casus distinguit: Primus est cum verba remissionis simplicia sunt, veluti si invicem sibi donent contrahentes quod deest iusto pretio, vel excedit, & talis donatio non excludit dictum remedium; Secundus casus est, quando verba donationis comprehendere possunt læsionem ipsam ex eo quod adjectum fuit, donari quod excedit, etiam si sit ultra dimidiam, vel in quacunque quantitate, quo casu si à sciente valorem rei sit facta donatio, valet; Caneerius variarum 1. parte, cap. 13. num. 32. Castillo in leg. 50. Tauri, ubi de dicta renuntiatione quando altera pars fuit in dolo, Chassanæus in consuetudinibus Burgundia, rubrica 10. §. 1. versicul. Non quid. Azevedus in leg. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilacionis. num. 20. Gutierrez in athenicis, sacramenta puberum, num. 101. latè Castillo omnino videndus lib. 4. controversiarum, cap. 52. num. 38. & sequentibus, ubi probat quod eadem facilitate, qua venditor, vel emptor fuit deceptus, ceteras ejusmodi clausulas vulgares apponi passus est, & prædictum remedium nec per quacumque clausulas geminatas excludit docet, quamvis ex parte læsi adsit scientia læsionis, cum Pinello in dicta leg. 2. parte 1. cap. 2. ex num. 11. Rodriguez de redditibus, lib. 1. quæstione 8. num. 10. & Hermosilla plures alios referens in dicta leg. 56. tit. 5. partia 5. gloss. 11. ex num. 119. ubi num. 121. limitat si pro servitiis, aut causa remuneracionis hujusmodi donatio facta fuerit, & de servitiis, & animo donantis constiterit; & n. 122. agit quod si pena in casu contravenionis fuerit promissa an valeat? & duas opiniones contrarias adducit, eum vide, & D. Larream decis. Granatens. 80. quasi per totam, maxime num. 9.

Ad numer. 27. ibi. Quartus modus est per

actum de retrovendoendo, &c.

Per pactum de retrovendoendo rescindi venditionem, ut hic resolvitur, docent, & explicant latè Cardinalis Tuschus littera P. conclus. 24. per totam, Mantica de tacitis conventionibus, lib. 4. tit. 31. 32. & 33. latissimè, Tiraquell. de retractu. convent. ubi in præfatione n. 3. & 4. probat omni jure introductum hoc jus, Menochius lib. 3. præsumpt. 122. Covarruvias lib. 2. variarum cap. 8. num. 4. optimè Molina de justitia, tom. 2. disput. 374. 375. 376. & 377. Cevallos quæstione 224. & 299. Rodriguez de redditibus, lib. 2. quæst. 3. Sarmiento lib. 8. seclætarum, in leg. neminem, ff. de legat. secundo, num. 7. Caneerius variarum 1. parte cap. 13. num. 40. ubi quando hoc pactum præsumatur usurarium; & cap. 11. num. 80. ubi quod emptor revendens virtute pacti; repetat expensas primæ venditionis; & 3. parte, cap. 21. num. 148. ubi de transmissione in hoc casu, Gratianus disceptat. cap. 193. num. 8. & cap. 600. Farinacius decis. 57. lib. 1. & decis. 115. Fachinæus lib. 1. cap. 99. versicul. Quod videri, ubi quod si contrahentes de retrovendoendo pacti sunt, licet postea hoc omittatur in instrumento, non nocet; & lib. 2. cap. 6. ubi an augmentum rei in hoc casu ad emptorem pertinet; & cap. 11. eodem lib. 2. ubi an hoc jus in alium transferri possit; & capite 12. an ex modicitate pretij oriatur præsumptio usuræ; & capite 15. ubi an ex hoc pacto dominium retro transferatur ipso jure; & libro 2. capite 42. ubi an & quomodo retrahens debeat pretium deponere; Soula in repetitione tituli de pactis, articulo 1. quæstione 1. ex n. 3. ubi degabella in hoc casu; Maria in empirio, prima parte, tit. 9. quæstione 14. Pichardus in §. actionum, Institutum de actionibus, quæstione 8. numero 16. Petrus Gregorius in Synagmate, libro 26. capite 4. Barbosa in leg. si constanter ff. soluto matrimonio, num. 124. & sequentibus, ubi quod pactum de retrovendoendo, & similia obligant minorem sine decreto; & in leg. Titia, numero 48. ibidem, ubi de Judice competente ad cognoscendum an hoc pactum sit usurarium; Farinacius quæst. 47. numero 139. ubi an hoc pactum probetur per famam; & quæst. 162. n. 164. ubi quod pactum de retrovendoendo oppositum in alio instrumento, arguit simulationem; quem etiam videas quæstione 163. ubi latè de hac materia; Pinellus in l. 1. Cod. de bonis maternis, 2. parte, parte, numero 53. ubi an hoc pactum obliget minorem vel Ecclesiam? de quo etiam Fachinæus supra, & lib. 1. cap. 3. Parladorium differens, 53. §. 1. ubi quando hoc pactum sit usurarium; & in §. sequentibus, & an qui habet hoc jus possit illud alteri cedere? D. Larrea allegatione Fiscali 120. latè post eundem Parladorium differens, 109. n. 4. & §. 2. m. 9. ubi de pluribus rebus venditis eodem pretio. Caldas in leg. si curatorum, & contractum fiscalis, num. 43. ubi an minor possit facere tale pactum? & in §. sua facilitate, n. 3. & 50. Donellum comment. lib. 6. cap. 17. & ibi Ofoaldus notatis littera D. ubi alios refert; & in cap. 18. notatis littera B. ubi de differentia inter hoc pactum, & adictionis in diem; & D. Larrea decis. Granatens. 79. ubi quod retractus locum habet, etiamsi contrahentes à venditione discesserint, & decis. 80. n. 9. ubi quod retrahens debet solvere iustum pretium, licet minori quantitate fuerit res vendita, & residui facta donatio; Scaccia de commercijs, §. 1. quæst. 1. ex n. 475. ubi etiam an valeat pactum, quod venditio rescindatur ad beneplacitum emptoris

prois? & Hermosilla in l. 42. tit. 5. part. 5. ubi per decem glossas optimè materiam prosequitur, amplians, declarans, & limitans: ubi gloss. 9. & 10. post Fachinæum lib. 2. cap. 14. latè agit de acquisitione fructuum, & quod ad emptorem pertinet, referens Covarruviam, lib. 1. variarum, cap. 15. num. 6. Azevedum in l. 4. tit. 6. n. 14. lib. 8. Recopilacionis, & Barbosa in leg. divorcio ff. soluto matrimonio, n. 75. de quo etiam alter Barbosa in Collellanea, cap. ad nostram, de emptione, & venditione, n. 7. & D. Larrea decis. Granatens. 76. num. 15. & 35. & Gutierrez de iureiur. 3. parte, cap. 27. num. 22. ubi an emptor possit venari in fundo empti cum pacto de retrovendo; Rodriguez de redditibus, lib. 2. quæst. 15. ex num. 67. & licet Morla in empirio, tit. 9. dist. quæst. 14. distinguit duos casus circa dictam acquisitionem fructuum, nempe an pactum fuerit conceptum verbis directis, vel obliquis; ipse tamen Hermosilla ibi, dist. gloss. 9. n. 4. indistinctè fructus pertinere ad emptorem asserit, & per totam glossam limitat, & declarat: & ibi, ex num. 5. explicat quid dicendum de fructibus pendentibus, & quomodo sunt dividendi: de quo videas Covarruviam dist. n. 6. Fachinæum l. 2. controversiarum capite 14. & Barbosa iterum in dicta leg. 8. §. fin. num. 45. ubi an fructus compententur cum melioracionibus? Caneerius 1. parte cap. 13. num. 60. & num. 49. ubi quod agens ex hoc pacto lucratur fructus à tempore litis motæ, & solvit usuras pretij, & alia; Reginaldum in pract. fori penitential. lib. 2. tract. 3. num. 291. & sequent. Gratian. disceptation. capite 526. num. 23. Escobar de rariocinis, computatione ultima, ex num. 7. & alios relatos per eundem Hermosillam ibi, num. 8. & Castillo in tractatu de usufructu cap. 77. & 80. ubi benè agit quomodo fit facienda dicta divisio fructuum, & Caneer. 2. parte, capite 1. num. 187. ubi quod damnum fortuito contingens in re, emptori imputatur, de quo etiam Scaccia de commercijs, paragraph. 1. quæst. 1. n. 478. sicut incrementum etiam est ejus; ut probat Fachin. 2. lib. cap. 6. controverses.

Ibi? Quæro tamen pro perfecta declaratione hujus articuli, &c.

Si tempus certum fuerit assignatum, hoc esse observandum ad retractum, & eo præterito non posse rem retrahi, ut hic resolvitur, docent Tiraquellus de retractu conventionali, §. 1. glossa 2. ex numero 42. Mantica de tacitis conventionibus, lib. 4. tit. 3. ex num. 34. Tuschus verbo, pactum, conclusione 30. Fachinæus lib. primo quæst. 83. ubi de pacto redimendi intra quinquennium, si ad illud tempus rem condixerit venditor, Caneer. variarum, 1. parte, capite 13. numero 53. ubi limitat nisi adsit pretij modicitas, Menochius casu 217. Gratianus disceptation. capite 307. num. 9. ubi quid si pars pretij tradatur intra terminum? & alios referens Hermosilla in dicta leg. 42. glossa 1. ex num. 33. ubi num. 34. docet moram non posse intra modicum tempus purgari (in quo contrarium tenet Fachinæus libro 2. controversiarum, capite 4.) nec minori competere restitutionem nisi cum eo negotium gestum fuerit, adducens ad hoc Mantianam supra, dicta, tit. 31. lib. 4. quem videas de quo etiam Pichardus in dispositione de Mora, num. 54. ubi agit de Tex. in l. Emilis, ff. de minoribus, in minori enim non competit restitutio in facitis, vel adibus gestis per majorem cui ipse successit, etiam si damnum suo tempore perfectionem accipiat, Afflidus decis. 212. n. 1.

Am. Gomezii Variæ Resol. Tom. II.

ubi Cæsar Ursillus, Garcia de nobilitate, glossa 6. paragr. ph. 1. ex numero 17. Caldas in l. si curatorum, verbo, Sua facilitate, num. 49. & seq. & alii adducti à Flores de Mena variat. lib. 129. 5. n. 15. & hos, & alios referens Barbosa in collellanea ad leg. secundam. Cod. si adversus venditionem pignorum, &c. n. 3. vide etiam latè D. Larream decis. Granatens. 70. ubi quod probata læsione competit restitutio adversus omnium retractum.

Ad numerum 28. ibi; Si verò inter partes; & 29. ibi; sed his non obstantibus, &c.

Quando terminus non fuit præfixus, quod perpetuo possit venditor rem retrahere, ut hic resolvitur, docent Tiraquellus de retractu conventionali, §. 1. glossa secunda. numero 15. & seq. Didacus Perez in l. 1. tit. 2. li. 8. ordinauent, versiculo Præterea est dubium. Valacius de jure emphyteutico, quæstione 11. n. 17. Fachinæus lib. 2. controversiarum capite 13. Ofoaldus ad Donell. lib. 5. cap. finali, littera K. Molina & primogenis, libro primo, cap. 5. n. 33. alter Molina de justitia, tom. 2. disput. 374. versiculo. Quando &c. Morla in empirio, tit. 9. quæst. 7. ubi num. 6. explicat, quod quando dictum fuit, quancumque in perpetuum, vel nulla præscriptio obstant, tunc habet locum prædicta opinio, si vero solum dictum fuerit quancumque, tunc triginta annorum spatium excluditur retractus: sed in hac quæstione Hermosilla in dicta leg. 42. glossa 1. num. 7. quinque opiniones adducit, & tandem remanet cum opinione Gregor. Lopez in dicta l. 42. nempe per lapsum triginta annorum excludi dictum retractum, etiam si dictum fuerit, quancumque non obstante quancumque præscriptio, numero 1. & numero 6. quod si terminus non fuerit præfixus, 20. annorum spatium præscribitur de jure Regio; eum vide, quia plures Doctores pro hac parte adducit, & inter eos Covarruviam variarum lib. 1. cap. 9. ex num. 1. Parladorium lib. 2. quotidian. capite 1. paragraf. 14. num. 11. Gutierrez de juramento confirmat. 3. parte, cap. 1. numero 9. & 12. Azevedum in l. 4. tit. 6. lib. 8. recop. num. 42. & seq. & in leg. 6. tit. 15. lib. 4. ex num. 33. Caneerium variarum, 1. parte, cap. 13. num. 51. ubi alios refert, & communem dicit: sed contrariam veriorē affirmat; & tandem tres ampliationes, & octo limitationes ipse Hermosilla adducit, quas per eum videre poteris: de quo etiam Barbosa in collellan. 1. capite ad nostrum, de emptione, & venditione, num. 3. & cap. finali, de præscriptioibus, numero 9. vide etiam Scaccia de commercijs, §. 7. glossa. 7. num. 3. ubi quod hac præscriptio currit cum mala fide; & vide etiam Avendañum cap. 30. pratorum, 2. parte, num. 12. & Gratianum discept. cap. 2. & alterum Gratianum Regula 333. numero 10. Rodriguez de redditibus, lib. 1. quæst. 17. num. 10. & Sordum decis. 2. & Cevallos quæst. 207. & Pichardum in principio, Institutum de perpet. & temp. action. num. 100.

Ad numerum 29. ibi; Et breviter dico quod 30 non; &c.

Si emptor qui rem emit cum pacto de retrovendoendo, vendidit eam alteri Tertio, quod venditor non habeat actionem contra eum nisi cedatur probant Mantica de tacitis conventionibus, lib. 4. tit. 32. ex n. 45. Covarruvias variat. lib. 3. cap. 8. num. 8. Felicianus de rebus, lib. 1. cap. 6. num. 16. Salcedus ad Bernardum Diaz in regula 208. limit. 3. Molina de justitia, tom. 2. disput. 373. num. 9. Caneer. variat. 1. parte, cap. 13. num. 103.

qui declarat, & alii plures relati ab Hermosilla in l. 42. tit. 5. part. 5. glossa 7. numero 12. ubi numero 3. contrariam opinionem adducit; & sic, quod soluto pretio à venditore, statim ipso jure abque nova traditione dominium utile in eum transferretur, & ita posse à Tertio rem vindicare; pro qua etiam alios plures Doctores refert, & in specie Parladorio *tomo tertio, differentia 36. numero 12.* & alios relatos per Giurbam *decisione 93.* & Salcedum *in dicta limitatione tertia* & tandem numero quarto tertiam opinionem assertit distinguentem an pactum verbis directis conceptum fuerit, & tunc procedat secunda opinio; an verò per verba obliqua, & tunc locum habeat prima; & pro hac tertia opinione refert Menchaca *in usufrequentium cap. 69. num. 8.* Caldas *in leg. si curatorem, §. sua facilitate, num. 62.* Fachinuzum *lib. 2. controversiarum, capit. 5. versiculo Tertio.* & alios, quos videas, & Valdesium ad Suarez *in leg. post rem judicatam, in declaratione Regni limitatione. 1. num. 9. & num. 5. & sequentibus, duas ampliationes adducit ipse Hermosilla; & num. 7. ait sententiam contra primum emptorem latam non posse exequi contra tertium possessorem non citatum; & num. 8.* quod si unus ex duobus venditoribus vult redimere partem suam emptor non tenetur ei retrovendere; an si unus ex dictis venditoribus velit totam rem redimere, & totum pretium solvere; & duas opiniones refert, de quo etiam Fachinuzus *lib. 2. controversiarum, cap. 2.* vide Cancerium *variarum. 3. parte, cap. 7. ex n. 2. 4. 7.* Gratianus *cap. 330. ubi de hereditibus; & similiter ex num. 20.* disputat ipse Hermosilla, quid si intra tempus retractus emptor hypothecavit rem, an per retractum resolvatur jus hypothecæ; in quo etiam duas opiniones contrarias adducit, & non solvitur dictum jus assertit, nisi pactum verbis directis fuerit conceptum, aut si intervenerit juramentum; aut aliz clausule, quæ æquivalent verbis directis; eum omnino vide de hac materia; quia omnes difficultates prosequitur, & plures Doctores refert, & an resolvatur hypotheca si emptor restituit rem, ex remedio *leg. 2. Cod. de rescindenda venditione; vide Salgadum in labyrintho, parte 2. cap. 9. num. 82.* ubi plures refert, & capit. 13. num. 1. & seq. ubi cum Garcia in opusculo de hypotheca post contractum, & aliis docet resolvitur, Nogerol. *allegat. 14. ex num. 104. & allegat. 22. ex num. 34.* Carleval. de judiciis, *tomo secundo, disputatione 23. ex num. 30. latè, & disput. 35. ex num. 45.*

Ad num. 30. ibi: Quintus est, &c.

Per pactum legis commissoriae contractum emptionis, & venditionis rescindi, ut hic traditur, docent, & explicant Mantica de sacris conventionibus, *libro 4. cap. 29. per totum,* ubi num. 3. distinguit an dictum fuerit, *vendo tibi fundum centum, si solveris intra duos menses, an verò ita, vendo tibi fundum centum, & si non solveris intra duos menses, fundus sit inemptus;* nam primo casu venditio est condicionalis, & interim pendente conditione ufucapio non procedit; posteriori autem, venditio est pura quæ tamen resolvitur impleta conditione & ea pendente ufucapio procedit; Covarruvias *lib. 3. variarum, cap. 8. num. 1.* Petrus Gregorius de synagoga, *lib. 25. cap. 17. num. 9.* Soula in repetit. *titul. de pactis, articulo 1. quaestione 1. ex num. 3.* Morla in *emporio, 1. parte, titul. 9. quest. 14. num. 6.* Pereira in *leg. si curatorem, verbo, sua facilitate num. 40. & 50. & seq. ad finem,* Negulantius de pignor. *4. parte principali, in principio,*

Molina de justitia, *tomo secundo, disput. 378.* Castillo in l. 68. *Tawi, verbo, Ceteros plagos,* Tiraquellus de retractu conventionali, *parag. 2. secund. glof. prima, ex n. 59.* Ofualdus ad Donellum, *lib. 16. capit. 19.* Rodriguez *in tractatu de redditibus, lib. 2. quest. 2.* Scaccia de commerciis, *parag. 1. quaestione 7. parte 2. ampliatione 12. num. 4. & parag. 2. glossa 3. num. 507.* & iterum dicto *parag. primo quest. 1. ex num. 503.* ubi etiam de hoc pacto in pignoriis; & num. 483. ubi quod concipiuntur verbis directis vel obliquis, Reginaldus *in praxi sri pentientialis, lib. 25. tractata §. num. 297. & seq. & in tractatu 7. cap. 49. ex num. 597.* ubi etiam de hoc pacto in pignore, de quo etiam Fachinuzus *lib. 10. cap. 73.* Hermosilla *latè in lib. 48. tit. 5. part. 5.* Pichardus in §. emptio, *Institut. de emptione, & venditione, num. 7.* Felicianus, *de consensu in prœmio, num. 22.* ubi quod commissaria non est locus nisi parte adversa volente; & in *lib. 1. cap. 6. n. 28. & 9.* & iterum *Morla dist. tit. 9. quest. 15. num. 7.* Gratianus *regula 316. numer. 53. & seq.* Baëca de inop. *debiore, cap. 11. n. 3.* ubi an pro parva quantitate habeat locum commissaria; Barbola *in leg. si mor., ff. solus matrimonio, in lectura, post praeludia, ex num. 69. & 74.* iterum Pichardus in *disputatione de Mora, num. 210.* ubi an ad contrahendam moram in hoc casu necessaria sit interpellatio; & alii fere infiniti relati per Hermosillam *supra, dicta leg. 38. vide etiam D. Larream decis. Granatensis 16. num. 14. & decis. 42. ex num. 16. & decis. 83. per totam,* ubi etiam quod commissaria habet locum in datione in solutum, & alias; & quid in pignore;

Ibi: Ex quo singulariter inferitur, &c.

Venditorem posse pacisci dominium non transferri non soluto pretio, docent etiam Gregorius Lopez *in lib. 18. titul. 13. partida 5.* Gratianus *disputationum, cap. 523. num. 23.* ubi declarat Guttierrez *allegatione 5. numero 2.* & alios referens Parladorio *libro primo quotidianar. cap. 8. num. 2.* ubi etiam *num. 8.* aliam cautelam ad eundem finem adducit, nempe si in fundi venditione conveniret ut donec omne pretium solvatur, emptor fundum certa mercede conductum habeat: de quo etiam, & de interpretatione text. in l. cum manu facta in fine, *ff. de contr. bona emptione: videndi sunt Fachinuzus lib. 2. controversiarum, cap. 30. Barbola in l. si cum d. rem, perigraph. final. ff. solus matrimonio, ex num. 31. Bolanus in Curia Philip. §. praelation, num. 6.* & alii plures relati à Salgado *in labyrintho, prima parte, cap. 15. n. 7. & seq. D. Larrea decis. Granatensis 42. ex n. 28.* post Cancerium *variarum, prima parte, cap. 13. num. 4.* Scaccia de commerciis, *§. 1. quest. 7. parte 2. num. 104.* Valcaus de jure em. *hyster, quest. 19. num. 3.* Gratianus *disceptat. cap. 206. num. 9.* ubi quid de fructibus in hoc casu, Pichardus *in principio Institut. quibus modis contrahitur obligatio, num. 83.* Morla in *Emporio, tit. 8. num. 21. & titul. 9. num. 24.* & Carlevalis de judiciis, *tomo secundo, disputatione 8. sect. 5. ex num. 56.* & iterum Salgado *supra, prima parte, cap. 21. numero 35.* ubi quod parte pretii soluta, pars fructuum acquiritur; & part. 2. cap. 24. ex num. 13. Sanchez in *confli. lib. 1. cap. 7. dubio 21.* & vide D. Larream *allegatione 1. si ali. 111. n. 25.* ubi quod ex dicto pacto non dominium transferatur soluto pretio, contractus transit in locationem; de quo plures refert *num. 4.*

Ibi: Finaliter etiam inferitur, &c.

Fructus

Fructus ex re vendita perceptos per emptorem, esse restituentis venditori in casu legis Commissoriae, ut hic resolvitur, docent, & explicant Mantica *dicto tit. 29. lib. 4. num. 27.* Petrus Gregorius *in synagoga, lib. 25. cap. 17. num. 10.* Guttierrez *in tractat. de gabellis, quest. 10. num. 21.* Scaccia de commerciis, *§. 1. quest. 1. num. 483.* ubi ampliat etiam si pactum fuisse conceptum verbis obliquis; de quo etiam vide Hermosillam *in dicta l. 38. glossa 1. num. 17.* & Soulam in §. allionum, *cap. 1. ex num. 9. latè.*

Ibi: Sed his non obstantibus, &c.

Nostrum Gomezium in presenti explicant communiter Doctores, asserentes quod pactum legis Commissoriae directis verbis conceptum operatur resolutionem contractus ipso jure, & translationem domini in venditorem, absque nova traditione, & ita agi poterit rei vindicatione, conditione adveniente; scit verò quando verbis obliquis conceptum fuit prædictum pactum, quia tunc non transferretur Dominium ipso jure, sed debet agi actione ex vendito, vel præscriptis verbis ad observationem contractus: sic docent Tiraquellus de retractu *conventionali, §. 1. glossa 7. num. 3. & 27.* Covarruvias *lib. 3. variarum, capit. 8. num. 1.* Pereira *in dicta leg. si curatorem, §. sua facilitate, num. 54.* Morla *in emporio, tit. 9. quest. 14. num. 6.* Mantica de conventionibus *lib. 4. titul. 29. n. 25. & seq.* Guttierrez *in tractatu de gabellis, quest. 103. n. 22.* & alii plures apud Hermosillam *dicta l. 38. glossa 1. num. 6. & 7.* & vide D. Larream *decis. 40. num. 21.* ubi alios refert & decis. 83. per totam, ubi de pacto legis commissoriae ex intervallo appposito. Et circa illud quod hic tangitur per nostrum Gomezium de re vendita cum pacto, quod si venditor reddat, & restituat pretium emptori intra certum tempus, res sit inempta, an conditione impleta, & pretio restituito per venditorem, retrotransferatur dominium in ipsum; vide Hermosillam *ibid.* & quæ supra diximus cum de pacto de retrovendendo agebamus.

Ibi: Sextus modus est, per pactum adjectionis in diem, &c.

Per pactum adjectionis in diem (quod adjectionis in diem appellandum censent permulti, ut videre est per Caldas in *leg. si curatorem, verbo, sua facilitate, num. 51. & 52.* Morlam *titul. 9. quest. 14.* Ofualdus ad Donellum *lib. 10. capit. 18. & alios*) verbis directis conceptum, contractum resolvitur, & dominium ipso jure in venditorem transferri absque alia traditione, & conditione adveniente agi posse rei vindicatione, docent Mantica de sacris conventionibus, *lib. 4. titul. 28. num. 11. & 12.* Covarruvias *lib. 3. variarum, cap. 8. n. 1.* Caldas *supra, verbo, sua facilitate, num. 50.* Fachinuzus *lib. 2. controversiarum, cap. 3.* ubi quod minor obligatur hoc pacto; Soula *in repetitione titul. de pactis, articulo 1. quest. 1. ex numero 3.* Felicianus de consensu, *lib. 1. cap. 6. num. 2.* qui num. 7. & Menchaca *usufrequent. lib. 4. cap. 69. num. 5. & 6.* & alii ab eis relati defendunt etiam si verbis obliquis hoc pactum concipiatur, dominium ipso jure in venditorem transferri; eos vide, & Molinam qui rem bene explicat in *disputat. 378. per totam,* & Hermosillam *in lib. 40.* ubi etiam declarat, & Pichardum *in rubrica, Institut. de eo cui libertatis causa bona addicuntur: ubi quid significet verbum addicuntur Parladorio. tom. 3. differentia 75.* & D. Franciscum Amaya *in rubrica Cod. de fide, & jure*

haste fiscalis, lib. 10. numero 17. ubi etiam de verbo, *Addicuntur:* & Barbolam *in l. 8. ff. solutio matrim. 2. parte, numer. 89. & 93.* ubi etiam agit quid dicendum de fructibus de quibus etiam agunt supra citati, maxime Hermosilla *in dicta leg. 40. glossa 1. ex num. 14.* ubi duas opiniones contrarias adducit, & tandem eas ad concordiam reducit hoc modo, nempe quod si pure contracta fuerit emptio, at sub conditione soluta; ut si ita dicatur, *vendo tibi fundum eo pacto quod si majus pretium, vel melior condicio tibi afferatur, hac vendita non valeat:* vel si dictum fuerit, *meliore condicione allata res sit inempta:* tunc esse contractum perfectum, & fructus ad emptorem pertinere, si vero condicionalis sic contractus, veluti si dicatur, *si tibi fundus emptus, vel vendito nisi alius meliorem conditionem attulerit;* tunc locum habeat contraria opinio, & pro hac distinctione refert Menchacam *usufrequentium libro 3. cap. 49. quæm vide, & Castillo lib. 5. controversiarum cap. 109. num. 3. & 4. D. Larream decis. Granatensis 42. ex n. 16. & decis. 83.* ubi laudat Covarruviam *supra, & cum explicat quibus adde Reginaldum in praxi lib. 25. tractatu 3. numero 299. & seq. & Soulam in §. actionum, cap. 1. ex num. 9.*

Ad num. 31. ibi: In quo Magistratiter; & re- 32 solvitur dico, &c.

Quod si contractus fiat simpliciter, & absolute, licet postea resolvatur mutuo consensu, tunc debetur gabella ut hic resolvitur, docent Tiraquellus de tractatu *conventionum, §. 6. glossa 2. num. 10.* Pinellus *in leg. 2. Cod. de rescindenda venditione 2. parte, cap. 3. n. 6.* Menchaca de successione *num. creatione §. 5. num. 5.* Parladorio *lib. 1. rerum quotidianar. cap. 3. §. 4. n. 2. & 6.* Lafare de decima venditionis, *cap. 14. n. 7.* qui etiam addit, gabellam deberi ex venditione, à qua partes in continentem re integra discedunt: quod ut fallum reperitur ab omnibus, ut patet ex relatis, & infra referendis, & ex Garcia in tractatu *de expensis, cap. 18. num. 48.* Molina de justitia, *tomo 2. disputatione 373.* de quo etiam vide *supra, num. 22.*

Itaque ex pacto de retrovendendo an duplex gabella debeatur ex utraque venditione, solet in controversiam adduci; & obtinuit, & ex prima venditione deberi, non ex secunda; ut patet ex Parladorio *libro primo quotidianar. cap. 2. parag. 4. numero 5.* Morla *in emporio; titulo 8. quest. 14. num. 12.* Girona *in tractatu de gabellis, 5. parte, in principio numero 30.* Molina de justitia, *tomo, secund. disputatione 374. versiculo, Dubium est:* Guttierrez de gabellis, *quaestione decima numero 22. & 23.* quamvis dissentiat Pichardus *Institut. de actionibus, §. allionum autem 28. numero 17.* cujus opinio locum habere poterit, quando ex intervallo pactum de retrovendendo fuit appetitum, quia tunc est nova venditio.

Ibi: Quod si contractus fiat cum pacto directe legis commissoriae, &c.

In venditione cum pacto legis commissoriae, vel adjectionis in diem, quod gabella debeatur, licet postea contractus resolvatur, ut docet Gomezius tenent Menchaca *usufrequent. c. 11. num. 21.* Morla *in emporio, tit. 9. quest. 14. num. 12.* sed ut video, verior & communior est contraria opinio, nempe gabellam non deberi, & repetendam si fuerit soluta, ut probant Parladorio *lib. 1. cap. 3. §. 4. num. 7.* Molina *tom. 1. de justitia disputatione 378. versiculo. Tota autem difficultas*

Lafarte de decima venditionis, capite 14. ex numero 20. Mariceno in leg. 7. titulo 11. lib. 5. Receptat. Glosa 3. numer. 21. & Gutierrez in tractatu de Gabeliis, quasi. 10. ex num. 10. ubi num. 11. & sequentibus limitat preterquam si pactum legis commissoriae, vel additionis in diem, ex intervallo fuerit appositum, tunc enim cum jus fuerit acquisitum fisco gabella debebitur, & etiam quando pactum fuerit conceptum verbis obliquis, & non directis: cum vide, & Thomam Sanchez in consilii, lib. 2. cap. 4. dubio 39. ex num. 8.

Ad num. 32. Ibi: In quo articulo magistratibus & resolutivis dico, &c.

Agit hic noster Gomezius de periculo, & commodorei venditae, & regulam constituit asserens, quod post perfectam venditionem, periculum, & commodum ad emptorem pertinet, quod latissimè explicat, & exornat Duetinas in regula 203. Mozius de emptione, & venditione, capite de accidentalibus emptionis num. 14. Barbola in leg. 5. ff. soluto matrimonio, ex numero 56. ubi plura Manticae de tacitis conventionibus, lib. 4. titulo 13. ubi de periculo nominis venditi, Soula in actionum, capite de locato, & conculio, ex num. 18. Didacus Perez in l. 1. tit. 7. libro 5. ordinamenti. Cancellius variatum 2. parte, capite 1 numero 187. ubi idem esse ait in re vendita in publica subhastatione, si percat intra novem dies quibus debitor potest eam retrahere, emptoris enim periculo petit: & Castillo in l. 55. Tauri, verbo: N. vata, Gratianus disceptationibus, capite 106. & 549. Faber 2. consilia parvo 2. cap. 4. Fatiniacus questione 167. num. 27. ubi venditor tenetur de dolo, & lata culpa pro furto rei venditae, Morla latissimè in emptione prima parte, titulo 9. num. 103. & sequentibus, ubi tradit rationem, hujus regulae, & opponit, & solvit contraria, Cevallos, questione 745. ubi de re signata cui percat, optimè Molina de justitia, tomo 2. disputatione 366. Conzarus lib. 7. commentariorum, capite 10. Scaccia de commerciis, §. 1. ex numero 773. Pichardus in §. cum autem, Instituit de emptione, & venditione. Hermosilla in leg. 23. titulo 5. partita 5. per totum, ubi ampliatur, & limitatur, & agit de conditione nominis debitoris, vel census D. Latrea decif. 69. num. 5. & 20. omnino, ubi de venditione cujus effectus differretur, D. Franciscus de Amaya in repetitione l. 1. Codic. de fundis lituropolis, quam inseruit post leg. 6. Codic. de amonnis, & tributis, lib. 10. numero 21. ubi ponit casum quando fundus venditus fuit publicatus post traditionem, & tunc ad emptorem pertinere periculum ait; an ante traditionem, & tunc facta publicatione, cum fundus vacuus tradi non possit, ad pretium restituendum tenebitur, quoniam infortunij venditoris emptori nocere non debet: & supradictam resolutionem explicat, dicens illam procedere, quando ex parte venditoris ponit fundus vacuus tradi, non vero quando ea facultas in eo non fuit ejus causa; & vide Gratianum disceptation. cap. 523. num. 17. & capite 730. numero 24. & cap. 772. ubi de venditione cum pacto reservationis domini, & periculo in ea contingente, Reginaldus in praxi fori poenitential. lib. 25. tractatu 3. ex num. 350. ubi latè, & Salgado in labyrincho, prima parte, capite 35. ex numero 13. post Latream decision. Granatens. 24. ex numero 29. ubi optimè rationem dictae resolutionis adducit.

Ibi: Secus vero est in rebus consistens pendentibus, &c.

Ibi: Si vero vendas certas amphoras vini, &c.

Ibi: Si vero vendas certas amphoras vini, &c.

De venditione ad pondus, vel mensuram, & quod antequam fiat, periculum est venditoris, praeterquam si per emptorem steterit quominus res ponderaretur, vel mensuraretur res vendita, ut hic resolvitur, docent latissimè Tuschus littera V. conclusione 48. 49. & 50. Mantica de tacitis conventionibus, libro 4. titulo 17. per totum Covarruvias practicae, capite 3. numero 6. Mozius de contractibus, titulo de emptione, & venditione, capite de accidentalibus emptionis, & venditionis, numero 24. Gutierrez como 3. questione 95. & in tractatu de gabeliis, questione 79. per totam Scaccia de commerciis, paragraph. 1. Questione 7. par. 2. ampliatio. 10. numero 110. ubi quod laesus in mensura sine dolo agit ad supplementum, vel rescissionem; Gratianus acceptationum, capite 318. quasi per totum, & capite 256. numero 47. Barbola in leg. si mora. ff. soluto matrimonio, 2. parte, numero 106. Morla in emporio, titulo 9. in praemissis, numero 106. Surdus decif. 64. numero 13. Molina de justitia, tomo secundo disputatione 366. Pichardus in paragraph. cum autem, Institut. de emptione, & venditione, numero 12. & 13. Cevallos question. 733. ubi an mensuratio sit faciendae Mensuræ loci, ubi res sita est, de quo Gratianus cap. 265. numero 12. idem Gratianus capite 566. numero 6. ubi quod debetur evictio si quid desit ex jugeribus comprehensis intra fines, Ofsaldus ad Donellum libro 15. capite 11. littera G. Hermosilla in leg. 24. titulo quinto part. 1. ubi glosa 1. numero quarto, limitatur, nisi ante ponderationem, mensurationem, vel numerationem res tradatur, nam tunc periculum erit emptoris; ex leg. secund. Codic. de periculo, & commodo rei venditae, ut bene notans Gutierrez, libro tertio, questione 95. numero 16. ubi sublimitat, nisi traditio fuerit facta, nempe ea quae fit per constitutum, de quo Hermosilla in dicta leg. 24. glosa secunda, numero 6. & glosa 3. Mantica de tacitis conventionibus, lib. 4. titulo 17. numero 6. eos vide, & maxime Hermosillam in dicta leg. 24. glosa 2. & sequentibus, ubi materiam bene explicat, amplians, & limitans: D. Latream decif. Granatens. 18. num. 11. & in decif. 11. num. 11. & 12. ubi latè de hac venditione, & decif. 69. num. 7. ubi de venditione conditionali, in qua ante impletam conditionem periculum est venditoris; vide eum numero 23. & vide supra, num. 17.

Ibi: Si vero vendas certas amphoras vini, &c.

De rebus venditis, quae solent degustari, quod post degustationem periculum pertinet ad emptorem, quando venditio fuit ad corpus celebrata sub conditione degustationis, si vero venditio fuerit facta ad mensuram vel eadem degustationis conditione, factis est quod res, vel mensuretur vel ponderetur, vel degustetur, nisi in contractu ipso vel antea jam fuerit degustata, nam tunc periculum est venditoris donec mensuretur; vel ponderetur: ita ex Molina, dicta disputatione 366. & alii resolvit Hermosilla in dicta leg. 24. glosa 2. num. 1. & sequent.

Ibi: Vel licet non assenerint, &c.

Adde Hermosillam in dicta leg. 24. glosa 3. numero 1. & Barbolam in leg. ff. soluto matrimonio, ex numero 59. & in leg. si mora, numero 90. ubi quod ante traditionem tenetur venditor custodire Menoch. de arbitrar. casu 390. numero 14. ubi quid si res percat culpa levi venditoris.

Ibi: Et idem videatur esse quando venditor sci-

Sciens

Sciens estimationem mercium esse minuendam, eo quod audivit factam esse reformationem super pretio earum, & eas vendit emptori ignoranti; tenetur ad interesse, ut hic resolvitur, ita probant Stracha de mercatura, titulo de sponsionibus, versicul. Item quare: Covarruvias in regula peccatum. 2. parte, paragraph. 4. Menochius de arbitrariis, casu 185. numer. 20. & sequent. Gratianus disceptat. capite 260. numero 21. Pinellus in leg. 2. Codic. de rescindenda vendit. part. 3. capite, secund. num. 32. & alios referens Hermosilla in l. 2. titulo 3. partita 5. glosa 4. numero 66. ubi numero 67. limitat cum aliis in constitutione brevi promulganda, secus si longiori tempore, quasi tunc poterit emptor interim distringere, & sibi cavere, ut ex Hippolito resolvit Pinellus supra, eos vide, & Guzman de evictionibus, questione 18. num. 30. & Molinam de justitia, disputat. 354. ubi latissimè de praedicta questione; & etiam de ea, an sit licita venditio facta ab eo qui sciebat merces ejusdem generis brevi in magna abundantia superventuras, propter quod magna diminutio pretii futura intelligebatur; de quo etiam Lessius de justitia, lib. 2. cap. 21. dubit. 5. contra tenet, vide etiam Nogueroles. allegacione 37. ex numero 87. & Dom. Latream decif. Granatens. 11. latè, ubi de justitia, & convenientia taxationis mercium.

Huic annexi potest alia questio, an scilicet si quis sciat pecuniam de proximo reprobandam possit in ea solvere? & ad quid teneatur? in quo communis solutio est cum Barolo in leg. Paulus, ff. de solutiombus, quod si rumor erat pecuniam minuendam, vel reprobandam, creditor justè poterit solutionem non recipere, & receptam restituere, sic Menochius de arbitrariis, casu 232. numero 26. Stracha de mercatura, titulo de sponsionibus, versic. Item Vincenzius, numer. secund. Antonius Gabriel. tit. de legibus, conclus. 4. num. 3. & titulo de solutiombus, conclus. 2. numero 23. & 24. Gratianus discept. capite 260. num. 19. & plures referens Hermosilla in dicta leg. 2. titulo 3. partita 5. glosa 4. num. 5. & Guzman in tractatu de evictionibus, questione 18. num. 29. & quist. 5. 2. num. 74. Molina de justitia, disputat. 354. Alii tamen contrariam opinionem tuerunt, ut sunt Sotus, Covarruvias, Bañez, & Lessius supra, numer. 45. & alii adducti à Diana resolution. moral. 1. parte tractatu 8. resolutione 54. eos vide & Barbolam in collectanea capite quanto, de jurejurando. Omnes tamen conveniunt; Principes, & Consiliarios contra justitiam facere, si eorum culpa talis lex mutationis monet ad aures subditorum perveniat, ut advertit Diana ibidem vide etiam Dominum Latream in decisione Granatensi 13. & multis sequentibus; & vide infra, cap. 9. numer. 5. & Nogueroles. dicta allegacione 37.

Ad numerum 33. Ibi: In quo articulo utili, & quotidiano, &c.

Quod in contractibus onerosis [ut hic resolvitur] habeat locum evictio docent praeter ordinarios, Caballinus tractatu de evictionibus, §. 5. n. 1. & 2. Pereira de emptione, & venditione, capite 31. num. 3. Barbola in collectanea capite, finalis de emptione, & venditione, ubi etiam quid in Beneficiis, num. 9. Molina de justitia, tomo secundo, disputatione 340. Morla in emporio, 1. parte, titulo 9. ex numero 36. ubi etiam plures refert,

Fachinazus libr. 6. capite 32. ubi de emptore habere venditoris, Cevallos quasi one 365. Petrus Gregorius in synagmate, lib. 25. cap. 22. per totum & [ut in uno plures referam] Alfonso de Guzman in tractatu de evictionibus, questione 4. 25. & sequentibus, Cancellius capite 13. ex num. 109. Gutierrez de iudicis, 2. parte, capite 13. ubi de administratione, an & quomodo teneatur de evictione? & Hermosilla in leg. 31. titulo 5. partita 5. glosa 1. num. 13. qui ultimi materiam evictionis latissimè prosequuntur, ita ut alios referre superfluum videatur, quibus adde Barbolam in leg. venditor, ff. de iudicis, & in leg. 5. ff. soluto matrimonio, num. 69. ubi quid si in limine contractus imminet evictio, & ideo non solvitur pretium, an procedat dispositio text. in l. curabit. & D. Latream decif. Granatens. 74. ubi ex num. 14. quod in evictione venit, & debetur totum interesse.

Ibi: Sexto inferuit, &c.

In divisione hereditatis evictionem habere locum, ut hic resolvitur, probant latè Ayora de partitionibus 3. parte, questione 9. ubi explicat Morquecho de divisione bonorum, libro primo capite 8. per totum, omnino videndus, qui optimas declarationes, & limitationes adducit, de quo etiam latè Alvarus Valascus in praxi partitionum, capite 37. per totum Castillo libro quarto controverfarum, capite 59. numero 21. ubi an evictus rebus hereditariis minuatur legata? Guzman in tractatu de evictionibus, questione 33. & novissimè per ordinem explicans, amplians, & limitans, Hermosilla in dicta leg. 32. titulo 5. partita 5. glosa 1. num. 104. & seq. quos omnino videas & Barbolam, in collectanea l. 14. Cod. famul. evictunda, ubi latè.

Ad numerum 34. Ibi: Tamen in divisione hereditatis, &c.

Quando partes convenerint ne haberet locum evictio in divisione hereditatis, tunc nec pretium debebitur, licet aliud contingat in aliis contractibus, ita resolvit hic noster Gomezius, & docent supra citati, maxime Valascus in praxi partitionum, dicto capite 37. num. 7. Morquecho de divisione bonorum, lib. 1. cap. 8. numero 4. Guzman in tractatu de evictionibus, quasi. 33. n. 9. Socinus regula 437. fullentia 2. Hermosilla in dicta leg. 32. glosa 1. num. 107. ubi cum Pereira de emptione, & venditione, dicto capite 21. num. 12. sublimitat, nisi is à quo fuit res evicta, sit in bona fide, cæteri verò in mala; & ibi, numeris sequentibus alias limitationes adducit.

Ibi: Avertendum tamen est, &c.

Item evictionem non habere locum, si divisio fuerit facta per testatorem, ut hic resolvitur, docent supra relati, quia talis divisio habet vim prelati, Ayora de partit. 3. parte, dicta quasi. 9. n. 21. Morquecho etiam supra, lib. 1. cap. 8. num. 13. Quelada diversarum questionum juris, cap. 10. num. 7. Hermosilla in dicta leg. 32. glosa 1. num. 108. ubi numero 110. explicat hoc procedere nisi constet de voluntate testatoris quod inter heredes aequalitatem servari voluerit, & nisi versemur in casu rei non posse esse testatore, vel si minueretur legitima filii; cum vide, & reliquos supra citatos.

Ad numerum 35. Ibi: Ex quo prima inferuit, quod in donatione non habet locum evictio, &c.

In donatione locum habere evictionem, si donatio incipit à promissione, secus si à traditione; ne; ut docet Gomezius, probant Caballinus in

tractatu de evictionibus, §. 4. num. 2. Tufchus littera E. conclus. 363. Gratianus disceptat. 657. ex num. 47. Surdus in tractatu, tit. 7. quest. 20. n. 25. Covarruvias l. 2. variarum, cap. 37. num. 3. Mantica de tacitis conventionibus, tom. 2. lib. 1. tit. 4. de donationibus, ex n. 18. quem etiam videas, tit. 23. ex num. 10. Molina de iustitia, tom. 2. disputatione 380. n. 9. Barbosa in collectanea c. 7. de emptione & venditione, n. 5. Cancarius 3. parte, capite 4. ubi ex numero 28. declarat, quando donatio dicatur incipere a traditione; & quid si res vincatur ratione hypothecae; Gregorius Lopez in l. 22. tit. 11. parte 4. glossa 2. & Guzman alios plures referens in suo tractatu de evictionibus quest. 25. per totam, ubi n. 1. & sequentibus, plures declarationes, ampliaciones, & limitationes congerit & eandem resolutionem amplectitur Hermosilla in dicta leg. 32. tit. 5. part. 5. glossa 1. ex num. 65. ubi etiam plures doctores refert; & plures limitationes, & ampliaciones adducit; eos omnino videas.

Novissimè verò dictam opinionem ita communiter acceptam, inveteratum errorem appellat Dom. Franciscus de Amaya in l. 1. Cod. de iure fisci, num. 18. cum Pancorun. lib. singularium observationum, cap. 30. dicens non debere suae libertatis poenam pati donatorem, & pro hac parte alios antea retulit ipse Hermosilla supra num. 66.

In donatione remuneratoria etiam incipiat a traditione, evictionem admittunt Doctores, ut constat ex supradictis; & ex Joann. Garcia de donatione remuneratoria, numer. 24. Barbosa in collectanea cap. 7. de emptione, & venditione, num. 5. Cancero variarum 3. parte, capite 4. n. 21. & aliis congeffis per Guzman dicta questione 33. num. 37. ubi num. 42. declarat non procedere remota resolutionem in donatione remuneratoria pro servitiis, quae ex necessitate officii erant faciendae; quia ut evictio debeatur in donatione remuneratoria, requiritur quod servitia sint talia quod pro eis actio competat adversus donantem, Pinel. in l. 1. Cod. de bonis maternis, num. 62. versiculo, inferitur 12.

Ad numerum 36. ibi: Secundo principaliter inferitur, &c.

Evictionem in legatis non deberi si legatum fuerit in specie, secus vero si in genere; ut si testator legavit alicui servum, equum, &c. ut hic resolvit Gomezius, docent Caballinus in tractatu de evictionibus, §. 4. num. 9. & sequenti. Tufchus littera E. conclusio 366. ex n. 28. & latè & optime Menochius lib. 4. praesumpti. 118. plures casus distinguens, Angulo de Meliorationibus, in leg. 3. glossa 1. num. 8. Grassus in §. legatum, quest. 72. Castillo lib. 4. controversiarum, cap. 59. num. 21. & 22. Morquecho de divisione bonorum, lib. 1. cap. 8. ex numer. 17. Ayora in tractatu de partitione, 3. parte dist. quest. 9. num. 22. Guzman latissimè in dicto tractatu, de evictionibus, questione 27. per totam, ubi quatuor axiomatibus, Bartholi questionem explicat, & plures ampliaciones, & limitationes congerit, eum omnino videas, & Hermosilla in dict. leg. 32. tit. 5. glossa 1. num. 117. & sequentibus, apud quos reperies omnes casus à nostro Gomezio confideratos, & alios.

Item an in przlegato, seu melioratione habeat locum evictio? videndi sunt Cifuentes in leg. 18. Tauri, numer. 7. Suarez in leg. quoniam in prioribus, in declaratione leg. Regni, question. 3.

Valascus in praxi partitionum, cap. 37. ex n. 10. Quelada cap. 10. num. 7. Angulo de meliorationibus, leg. 3. glossa 1. numer. 8. & glossa 2. n. 1. Quelada de evictionibus, dicta quest. 27. num. 24. & seg. Hermosilla dicta leg. 32. glossa 1. n. 116. tit. 5. part. 5.

Ad numerum 37. ibi: Tertio principaliter inferitur, &c.

In dote locum habere evictionem si incipit à promissione, secus si à traditione, nisi dos detur aestimata ea aestimatione quae facit emptionem, & nisi dolus interveniret ex parte dantis, quia tunc indistinctè habet locum evictio, ut hic resolvitur, docent Tiraquellus in l. si unquam, verbo Donatione largitus, Codic. de revocandis donat. numer. 59. Covarruvias lib. 2. variarum, cap. 13. numer. 1. Caballinus in tract. de evictione, §. 4. numer. 7. Barbosa in l. aestimatis, ff. soluto matrimonio, numer. 17. & 18. Petrus Gregorius in synagmat. lib. 25. capite. 22. numero 4. Surdus de alimentis, tit. 7. quest. 20. num. 25. & latissimè disputans Guzman in tract. de evictione, quest. 26. per totam, ubi ampliat, & limitat, & declarat: & numer. 4. & sequentibus, agit an in dote tradita à parte, vel ab aliis qui tenentur dotare, habeat locum evictio si à traditione incipiat; Hermosilla in dict. leg. 32. tit. 5. part. 5. glossa 1. ex numer. 63. ubi alios quam plures refert, & plures ampliaciones, & limitationes congerit: & numer. 95. declarat, quando datio dotis dicatur incipere à traditione, quando à promissione; & quae sit ratio differentiae, Vide etiam Cancarius 3. parte, capite. 4. ex numer. 11.

Ad numerum 38. ibi: Item adde quod in contratu transactionis, &c.

Quando quis ex causa transactionis tantum à lite discedit, remque super qua est controversia adversario dimittit, non debetur evictio; si vero ex causa transactionis aliquam rem tradat, tunc de evictione tenetur. ita resolvit Gomezius, & docent Padilla in lege si pro fundo, Codice de transactionibus, numero 10. Molina in emporio titulo 4. questione 1. numer. 8. Molina de iustitia, tom. 2. disputat. 380. numero 3. Quelada adversarum questionum, cap. 10. numer. 7. Faber in suo Codice, lib. 6. tit. 31. disputatione 2. Guzman latissimè in suo tractatu, de evictionibus, questione 31. per totam, ubi alios, quam plures refert: iterum noster Gomezius in l. 45. Tauri, numero 71. versiculo, Item adde quod in tantum; & Hermosilla in leg. 37. tit. 5. part. 5. glossa 5. ex numer. 18. & 19. ampliat, & si ipsamet res, super qua lis agebatur; tradatur colliganti, vel etiam si in iplo contractu transactionis pars altera promiserit manu tenere, & defendere alterum; nam intelligitur de facto proprio, & suorum hereditum, & successorum, non verò extranei; vide eum, & Guzman supra, qui bene materiam explicat, & Soulam in titulo de partibus, articulo 4. questione 1. numer. 7. Vide etiam Parexam de instrumentorum editione, tom. 2. tit. 7. resolutione 3. ex numer. 92. & Tufchus littera F. conclusio 16. num. 28.

Ad numerum 39. ibi: Non potest cogi de evictione antequam, &c.

Non posse agi de evictione antequam sententia fuerit pronunciata, & verè, & realiter solverit emptor, & rem tradiderit, ut docet Gomezius probant Miningerus observatione 56. centuria 1. Surdus decis. 165. numero 7. Carroc, decisio. 69. num. 3.

num. 5. Trentacinqvis variarum, lib. 3. tit. de emptione, resolutione 4. n. 15. Cancarius variarum 3. parte, cap. 13. numer. 63. Mascardus de probationibus, conclusio 615. ex num. 1. ubi explicat quae probari debeant, ut de evictione agi possit, & ita etiam tenent plures alii congeffis per Guzman in tractatu, de evictionibus, quest. 15. num. 1. & seg. ubi ait, quod si actor noit sententiam ferri, ferretur ad petitionem emptoris conventi; & numer. 2. quod si emptori remissum seu donatum sit id quod in sententia dictum est, agi de evictione non potest, & alii etiam relati per Domin. Larream decis. Granatens. 72. numer. 44. ubi etiam alios pro contraria parte adducit: Contrarium tamen sententiam, nempe sufficere sententiam fuisse latam contra emptorem, licet ad realem executionem non sit eventum, defendit Thelaeus decis. 102. ex num. 2. & alii adducti per Hermosilla in l. 32. tit. 5. part. 5. glossa 1. num. 196. postquam num. 197. plures alios retulit pro opinione nostri Gomezii ubi tandem concordiam assignat inter duas opiniones, dicens quod aut quis velit agere actione ex empto, & potest agere antequam res sit ablata, ex Mascardo dicta conclus. 615. n. 2. aut velit agere ad consequendum duplum stipulatione interposita de evictione, & hoc non habeat locum nisi res ab emptore fuerit per sententiam evicta, & possessio ab eo ablata, & praeterea numeris sequentibus plures ampliaciones, & limitationes adducit, & veram praxim demonstrat: vide etiam D. Joannem del Castillo lib. 4. controversiarum, c. 42. n. 89. & sequenti. ubi probat quod licet de evictione agi non possit ante sententiam, si tamen res est hypothecata, vel aliena, poterit emptor (licet nulla ei inferatur molestia) agere contra venditorem, ut rem alienam, vel alteri obligatam liberet, vel solvat quanti minoris esset empturus, aut quanti ejus interest rem non esse obligatam, ex Surdo decis. 165.

Ibi: Item etiam extendit, quod lite mota, &c. Adde Guzman in tractatu, de evictionibus, questione 2. numer. 10. & 11. ubi limitat praeterea si expresse conventum est inter partes, ut venditor pro evictione praestet fideiussorem; vel quando in limine contractus imminet evictio: in his enim casibus eum praestare debet: eum vide, & Hermosillam in dicta l. 32. tit. 5. part. 5. glossa 1. ex numer. 251. & numer. 261. & seg. omnino post Cancarius variarum 1. part. c. 13. ex num. 64.

Ibi: Secundo limita, &c.

Contra eum qui sciens vendidit rem alienam, agit de evictione [ut hic resolvitur] etiam ante evictionem sequatur cum effectu: & ita docent Surdus decis. 253. n. 10. Gratianus decis. 13. ex num. 18. & in disputatione, cap. 175. n. 20. & plures referens Guzman de evictione, dicta questione. 15. num. 10. ubi quod hoc casu via executiva agi possit, nec emptor item motam denuntiare debet, Azevedus in leg. 1. tit. 21. lib. 4. recopil. num. 165. Hermosilla in dicta l. 32. tit. 5. part. 5. glossa 1. n. 21. ubi alios allegat Rodriguez de redditibus, lib. 2. questione 1. num. 6.

Ibi: Item adde quod ad hoc, &c.

Denuntiationem debere precedere ut habeat locum evictio, ut hic resolvitur docent, & applicant Covarruvias lib. 3. variarum, capite 17. numer. 3. Caldas Pereira de emptione, & venditione, cap. 31. n. 65. Gratianus decis. 13. n. 41. & in disputatione, cap. 35. n. 33. ubi declarat Castillo lib. 4. controversiarum, cap. 42. num. 95. Quelada Ant. Gomezii Variarum Resol. Tom. II.

diversarum quest. cap. 10. num. 1. Petrus Barbosa in l. venditor, ff. de iudiciis, ex num. 7. & in l. 2. ff. forum matrimonio, in fin. num. 4. & seg. alter Barbosa in collect. in cap. finali, de emptione, & venditione: ubi latè de denuntiatione Rodriguez de redditibus, lib. 2. quest. 9. n. 19. Dueñas regula 441. Fachinox lib. 2. cap. 34. & seg. qui omnes, & alii quam pluri relati à Guzman in tractatu de evictione, quest. 9. num. 1. & 2. probant, quod etiam venditori scienti est faciendae denuntiation [ex numer. 33. & sequenti, latissimè disputat ipse Guzman, an in denuntiatione sit faciendae insertio libelli, vel non? de quo Parexa in tract. de instrumentorum editione, tit. 5. resolut. 14. ex num. 2. latè, & Hermosilla in l. 32. tit. 5. part. 5. glossa 4. ex numer. 1. ubi ferè infinitos refert, & n. 63. & sequenti, agit an libellus sit inferendus in denuntiatione; & Doctores pro utraque parte adducit, & tandem cum opinione Gomezii remanere videtur, nempe quod si fiat denuntiatione auctoritate Judicis; non sit necessaria insertio libelli; & casus in quibus non est necessaria denuntiatione, cumulat Guzman supra, question. 5. & vide infra, num. 47.

Ibi: Et adde quod mortuo venditore, &c.

Omnibus heredibus faciendam esse denuntiationem, ut hic resolvitur, probant Caballinus de evictionibus, §. 3. num. 133. Pereira de emptione, cap. 31. num. 17. Pichardus in §. si finium; Institut. de officio Judicis, cap. 10. n. 156. Gail. observatione 14. lib. 2. ubi ex numer. 1. probat, quod si venditio fiat à pluribus simul compelli possunt ut in solidum de evictione obligentur, Guzman in tractatu de evictionibus, questione 5. ex num. 51. ubi ait stipulationem evictionis individuum esse respectu denuntiationis & defensionis faciendae, secus respectu praestationis, si quidem re non defensa adversus omnes heredes, in poenam, vel id quod interest committitur pro portionibus hereditariis, ex Gaillo, Pichardo, & aliis supra, vide eum ibi, usque ad numerum 70. ubi latè explicat, quomodo plures heredes debeant, & procuratorem constituere, & quomodo sint conveniendi ad poenam, & interesse, & optime Hermosilla in dicta l. 32. tit. 5. part. 5. gloss. 3. ex numer. 38. ubi totam materiam obligationis haereditum declarat; & quomodo possint conveniri & procuratorem constituere? & numer. 47. ait quod hereditate jacente curator dandus est, cui denuntietur; & numer. 48. & sequentibus, agit de denuntiatione faciendae pupillo, vel infanti, vel furioso, vel mulieri conjugatae.

Ibi: Item adde, quod talis denuntiatione, &c.

Si venditor est absens, denuntiatione fieri potest domi familiae, vel procuratori suo si habet, vel saltem amicis, & vicinis venditoris, vel per edictum, vel per proclama: ita Caballinus de evictionibus, §. 3. n. 98. & 99. Guzman eodem tractatu, quest. 5. num. 3. ubi num. 2. probat, quod si malitiosè abest venditor, non est necessaria denuntiatione, & plures referens Hermosilla in l. 32. tit. 5. part. 5. glossa 3. num. 15. & 76. ubi num. 1. docet, quod antequam hac denuntiatione fiat domi, vel per proclama, necesse est protestari quod si venditor adesset, denuntiatione personaliter faceret: & numer. 7. quod reverso venditore, & cessante impedimento, emptor teneatur ei item nuntiare, aliàs prima denuntiatione non relevat.

Ibi: dubium tamen est, &c.

Denuntiationem fieri debere eo tempore quo venditor

venditor habeat locum ad probandum de jure suo, ut hic resolvitur, docent Covarruvias l. 3. *variarum*, capite 17. num. 8. Caballinus in *tractatu de evictionibus*, §. 3. numero 144. Morla in *emporio*, 1. parte, titul. 9. numero 38. Molina de *justitia*, tomo 2. disputat. 380. *versis*. Denuntiatio autem: & plures referens Guzman de *evictionibus*, *quasi*. 12. n. 1. & *seq.* ubi num. 6. probat, quod hæc denunciatio fieri potest in causa appellacionis, dummodo sit salvum jus venditoris, & omnia ejus jura integra, & suos testes habeat, & nihil deperit: Hermsilla in *dicita* l. 3. *glossa* 3. num. 71. & *seq.* ubi num. 73. docet quod in causis lucrativis in quibus habet locum evictio ante litem contestatam fieri debet denunciatio, referens Caballinum in *tractatu de evictionibus*, §. 4. n. 38. & Guzman ubi supra.

Ibi: Item etiam addit quod quando esset notorium, &c.

Quando esset notorium quod sive emptor denuntiasset, sive non causam amiserit, locum habebit evictio abque denuntiatione: ita docet Gomezius hic, & probant Covarruvias l. 3. *variarum*, cap. 17. n. 6. Caballinus de *evictionibus*, §. 3. ex numero 73. usque ad 96. Gutierrez de *juramento confirmat.* 1. parte, cap. 61. num. 19. & cap. 56. num. 12. Fachinæus lib. 2. *controverse*. 57. Mascardus de *probatione*, conclus. 615. n. 15. Barbosa in l. *venditor* ff. de *judiciis*, ex n. 69. Cevallos q. 799. & ferè infinitos referens Hermsilla in leg. 32. *glossa* 3. ex num. 77. ubi num. 78. dictam resolutionem explicat, si emptor qui venditori litem non denunciavit de *justitia* evincens doceat, id est nullam defensionem venditori competere; & quod aliàs non poterit obtinere emptor.

Ibi: Item quod venditor, vel auctor, cui esset facta prædicta denunciatio, &c.

Venditorem non teneri præcisè assumere in defensionem litis, ut hic resolvitur, docent Tufchus *litera E.* conclus. 353. num. 1. Gregorius Lopez in l. 33. titul. 5. *part.* 5. *glossa* 2. optimè Gutierrez de *juramento confirmatorio*: 1. parte, cap. 61. num. 11. ubi disputat, an hoc sit immutatum de jure Regio, Hermsilla in l. 33. tit. 5. p. 5. *glossa* 1. num. 1. Supradicta tamen resolutio limitatur à Gomezio, præter quam si venditor expresse promiserit defendere, & litem in se assumere; tunc enim id adimplere tenetur, ut probat Gutierrez supra, & Guzman latissimè in *tractatu de evictionibus*, *questio*. 13. ubi explicat ad quos sumptus, & expensas venditor tenetur: advertere tamen debes, quod et si venditor promittat in se suscipere judicium, hoc intelligitur si fuerit denuntiat in forma juris, ut cum Pereira de *empione*, & *venditione*, cap. 31. num. 68. & aliis advertit contra Cephal, Hermsilla *dicit* leg. 32. titul. 5. *part.* 5. *glossa* 3. num. 6.

Ibi: Item addit quod venditor, vel auctor, modo fit facta denunciatio, modo non, &c.

Quod venditor possit in se assumere defensionem litis, dummodo id faciat in statu, in quo est, resolvit Gomezius, & latè explicat Menochius *cons.* 488. num. 4. *Giurba decis.* 8. Barbosa in l. *venditor*, ff. de *judiciis*, num. 107. & in l. *maritum*, ff. *solutio matrimonii* num. 85. Guzman in *tractatu de evictionibus*, *quasi*. 6. per totam, maximè ex n. 8. & Homosilla in l. 33. tit. 5. p. 5. *glossa* 3. ex num. 2. ubi distinguit duos casus, primùm, quod venditor comparet ante judicium inchoatum cum emptore; secundùm, quando post illud inchoatum; & neutro

casu esse permissum assentiri, venditorem in se transferre judicium, animo novandi actionem, ita ut emptor non possit amoveri conveniri: si verò non animo novandi actionem, sed ea salva manente cum eo litem inchoandam pretendat, audiendum esse; dummodo se obliget, quod in ipsa re petita fieri executio, & ex hoc non fiat præjudicium sibi auctori: cum vide per totam *glossam*, ubi etiam dupliciter limita, primò, si ipse auctor consentiat, secundò, si venditor ipse suscipiat in se judicium, ac si possideret, & cum promissione restituendi rem, licet eam non possideat: & vide etiam Salgadum in *tractatu de retentione Bullar.* 2. parte, cap. 13. ex numero 45. & de *profectione* 4. *part.* 4. cap. 8. ex n. 233. ubi an sententia lata contra emptorem possit exequi contra venditorem assentienti liti? & Postum de *manutentione poss.* observat 55. n. 158. ubi quod potest venditor petere manutentionem pro emptore.

Itaque si post finitam dilationem concessam emptori ad probandum, velit venditor probationem facere, non auditur, cum debeat assumere causam in statu, in quo est; præter quam si sit minor, quia tunc beneficio restitutionis impetrato, poterit novos testes producere intra quindecim dies, post testium publicationem, ut cum Barbosa in *dicit* leg. *venditor*, num. 125. & in leg. *maritum*, ff. *solutio matrimonii*; num. 84. *Giurba decis.* 1. numer. 45. Gutierrez libro 1. *quasi*. 6. numer. 1. & *seq.* & aliis docet Hermsilla in *dicit* l. 33. *glossa* 1. n. 10. & 11. quem videas; ubi num. 13. advertit, quod poterit venditor reculare Judicem, qui de causa cognoscit; & similiter opponere exceptiones dilatorias, & personales; & peremptorias, quantumcumque ad personam sint limitatæ: quinimo exceptiones quas emptor omisit opponere, quia noluit, vel non potuit.

Ibi: Item addit quod talis venditor vel auctor.

Litem esse prosequendam coram Judice eodem, coram quo fuit capta, nec posse jurisdictionem declinari, ut hic resolvitur, docent Caballinus de *evictionibus* §. 5. num. 118. Pereira de *empione*, & *venditione*, cap. 31. num. 82. Barbosa in leg. *venditor*, ff. de *judic.* num. 99. & 100. & n. 139. & *seq.* ubi de *fisco*, & quod in eo, & Clerico habeat locum supradicta conclusio, Scaccia de *judiciis*, lib. 1. cap. 30. num. 15. ubi etiam ampliatur, etiam si talis Judex esset delegatus, Barbosa in *collellana* cap. *final.* de *empione*, & *venditione*, n. 16. ubi plures refert, & latissimè Guzman in *tractatu de evictionibus quasi*. 6. & 7. ubi de Clerico venditore; & *quasi*. 8. ubi de *fisco* vendente, Cevallos *quasi*. 36. & *quasi*. 588. & 897. n. 6. & tom. 5. de *cognitione per viam violentia*, *quasi*. 23. num. 24. *quasi*. 40. & Hermsilla in *dicit* leg. 32. *glossa* 1. ex num. 304. ubi benè hanc materiam explicat, ampliatur, & limitatur; & l. 33. *glossa* 1. num. 15. & *seq.* ubi etiam de Clerico venditore, & de *fisco*, in quo distinguit (postquam duas contrarias retulit sententias) hoc modo; nempe quod aut *fiscus* in se causam seu defensionem tanquam promotor in rem suam assumptit, aut non; & primo casu, posse actorem ad suum Judicem trahere affirmat, secus in secundo: cum vide *ibi*, & latissimè in *dicit* leg. 32. *glossa* 1. ex num. 304. & latissimè Carlevalium de *judiciis*, lib. 1. *disputacione* 2. ex num. 666. & Salgadum de *retentione Bullar.* 2. parte, cap. 13. ex num.

num. 49. ubi etiam plures refert, & exornat. Ibi: Notandum tamen est, quod in aliquibus casibus, &c.

Et ibi: Primus est, &c.

Aliqui sunt casus in quibus locum non habet evictio, quos hic recenset noster Gomezius: & Primò, quando expresse conventum est, quod venditor non tenetur de evictione, quod intelligi debet quoad interesse, non vero quoad premium, de quo tenebitur nisi specialiter contrarium dictum fuerit, vel nisi ex certa causa specialia, vel persona dictum fuerit, quod non tenetur: quia tunc nec ad premium tenebitur, ita resolvit noster Gomezius; & tenet Tufchus *lit. E.* conclus. 362. & conclusio 368. n. 6. Covarruvias *lit. 5.* *variarum*, cap. 14. ex num. 1. Caballinus de *evictionibus*, *parag.* 5. numer. 25. ubi plures refert. Fachinæus *quasi*. 6. num. 33. & *seq.* ubi etiam an *fiscus* teneatur de evictione, & alia, Molina de *justitia*, tomo 2. *disputacione* 80. numero 18. Azevedus in leg. 6. *tit.* 2. lib. 1. *recopil.* n. 17. & in *rubrica* titul. 7. *lib.* 8. n. 21. ubi de vendente in ludo, quod non teneatur de evictione, de quo etiam Barbosa in *collellana*, cap. *Clerici*, de *vita* & honestate clericorum, numer. 17. & Farinæus *questione* 109. ex numero 203. latè Guzman in *tractatu de evictionibus quasi*. 2. ex numero 79. & *questione* 43. numero 2. & *quasi*. 51. num. 15. Gregor. in leg. 19. *titul.* 5. *part.* 5. ubi quod evictio non debetur, si quis sciens emit rem veritam, de quo Bolanus in *Curia*, 2. parte, cap. 6. *lib.* 3. *cons.* *vedadas*, numer. finali. Hermsilla in *dicit* l. 19. *glossa* 3. numer. 2. Morla in *emporio* 1. parte, titul. 3. numer. 29. Gratianus *disceptat.* cap. 520. num. 23. ubi de casu ex facto Principis & in cap. 766. numero 32. & alii ferè infiniti in unum congesti ab Hermsilla in leg. 32. *titul.* 5. *part.* 5. *glossa* 6. numer. 2. & *sequens* ubi ampliatur, & limitatur, & declarat, quid dicendum in expensis, & meliorationibus; vide etiam Barbofam in *collellana* cap. 7. de *empione*, & *venditione*.

Ibi: Secundus est, quando emptor vel possessore evictio non appellatur, &c.

Empitorem non posse agere de evictione si non appellavit sententia contra eum lata, ut hic resolvitur, docent Covarruvias libro 3. *variarum*, cap. 17. numero 9. Pinellus in l. *prima*, *Code de bonis maternis* 3. parte; numero 50. limitatione 3. Caballinus de *evictionibus*, *parag.* 3. numero 10. Fachinæus libro *secund.* *controverse* cap. 40. Scaccia de *appellationibus*, *questione* 5. numero 14. & *sequens* ubi Guzman, in *tractatu de evictionibus*, *questione* 12. ex numero 16. & latissimè Hermsilla in leg. 36. *titulo quinto* *partia* 3. *glossa* 8. per totam, ubi ampliaciones, & limitationes plures congerit, & benè materiam declarat, & numero 9. & *sequens* ubi, docet venditorem quoque a sententia contra emptorem lata appellare posse, quamvis in rem judicatam transferat, emptore non appellante, referens Fachinæum libro 1. *controverse* cap. 5. & Guzman ubi supra num. 26.

Ibi: Tertius casus est, &c.

Empitorem injustè condemnatum non posse agere de evictione, ut docet Gomezius, comprobant latè Covarruvias libro 3. *variarum* c. 17. numero 20 ubi ampliatur etiam si sententia lata fuerit contra venditorem, qui litem simul cum emptore suscepit, Gutierrez de *juramento confirmat.* prima parte, cap. 61. num. 10. & 17. Morla *Ant. Gomez. Variarum Resol.* Tom. II.

in *empio*, prima parte, *titulo* 9. in *premissis*, n. 40. optimè Molina de *justitia*, tomo secundo, *disputacione* 380. numero 20. Guzman de *evictionibus*, *questione* 40. per totam, ubi latè declarat, & limitat. Hermsilla in l. 36. *titul.* 5. *part.* 5. *glossa* 12. ubi numero secundo, cum aliis assentit aliud esse dicendum in sententia lata contra fidejussorem per injuriam Judicis, cujus culpa ei non nocet, sed domino.

Ibi: Quartus est casus, &c.

Non posse agere de evictione emptorem, qui compromisit litem in arbitrium, ut hic resolvitur, docent Covarruvias lib. 3. *variarum*, cap. 17. num. 7. Quésada *diversarum questionum*, *capite undecimo*, numero 4. Morla in *emporio*, *titulo* 9. in *premissis*, num. 30. Molina de *justitia*, tomo secundo, *disputacione* 380. num. 21. Guzman de *evictionibus*, *questio*. 41. ubi alios quam plures refert, & num. 5. & *sequens* ubi, limitat, præter quam si ex forma statuti emptor fuerit coactus ad compromittendum; vel quando Judex coegerit partes ad compromissum, quia vidit, causam non posse terminari, vel quia diu fuit litigatum, tunc enim locum habebit evictio; & optimè Hermsilla in leg. 36. *titulo* 5. *part.* 5. *glossa* 1. ex numero 3. ubi ampliatur, & limitatur: & numero 5. docet idem esse, si emptor Judicem non suum consentit, & ejus jurisdictionem prorogavit, quia non erit locus evictioni; & numero 7. contra alios docet ex pluribus, quod non est necessaria coactio Judicis, ut habeat locum evictio, quando adest statutum ad compromittendum obligans.

Ibi: Quintus est casus, &c.

Alium, & quintum casum adducit Gomezius hic, nempe si per Principem cogatur emptor rem alteri vendere, vel tradere, tunc enim non agit de evictione: ita docet Caballinus de *evictionibus*, *parag.* 5. n. m. 56. Quésada *diversarum questionum* *juris*, cap. 10. num. 8. Cevallos *quasi*. 532. Gratianus *disceptat.* *forens.* cap. 320. ex num. 23. ubi factum Principis causam fortuitum appellat, latissimè Guzman in *tractatu de evictionibus quasi*. 52. per totam; Azevedus in l. 74. *tit.* 11. *lib.* 5. *recopilat.* n. 36. & Hermsilla in l. 35. *titulo quinto* *part.* 5. *glossa* 1. ubi ampliatur, & limitatur; & num. 5. docet, quod si venditor tempore alienationis scivit Principem id facturum, & tacens alienavit, tenetur: & tandem supradictam resolutionem declarat procedere, quando Princeps de plenitudine potestatis, & non servato juris ordine procedit, tunc enim non habet locum evictio, secus aliàs.

Ad num. 41. ibi: Sextus casus est, &c.

Evictionem non habere locum quando res evincitur de jure speciali, ut docet Gomezius, comprobant Caballinus de *evictionibus*, *parag.* 5. num. 90. ubi cum Paulo in leg. *qui res*, §. *de versum*, ff. de *solutionibus*, intelligit hoc procedere in causa lucrativa, secus in onerosa, Pereira de *empione*, & *venditione*, *capite* 31. numero 103. Guzman de *evictionibus*, *questio* 52. n. 26. Hermsilla in l. 37. *tit.* 5. *part.* 5. *glossa* 5. n. 22. ubi laudat nostrum Gomezium, quatenus docet quod nihilominus emptor potest agere ad premium, licet non ad totale interesse.

Ad numerum 42. ibi: Septimus casus, &c.

Si quis emat rem alienam non Domino scienter, quod non habet remedium evictionis, resolvit noster Gomezius in *presenti*, imò quod neco ad premium agere poterit: & ita etiam do-